

## תחבולות בקירוב לתומ"צ

מדוע הלך משה רבנו בהדר מלכות אל אהלי קרח דתן ואבירם? / עד היכן צריך לרדת בכדי לקרב יהודי לתומ"צ? / האם מותר לעשות פשרות בהלכה בקירוב רחוקים? / ומה יש ללמוד מיחס משה לדתן ואבירם? החובה והזכות בקירוב בני ישראל לאבינו שבשמים

מאת: אוריאל  
1987

**לאחר שציווה השי"ת את משה להזהיר את בני ישראל "העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם", מסופר אשר "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם", ורק לאחר מכן מסר את שליחותו לבני ישראל, ואמר להם "סורו נא מעל אהלי האנשים" וגו' (פרשתנו טז, כד-כו).**

אודות הליכה זו אל דתן ואבירם טרם מסירת ציווי ה' לבני ישראל, פירש רש"י: "כסבור שישאו לו פנים ולא עשו", ובמפרשים (ס' זיכרון ועוד) ביארו שהלך להתרות בדתן ואבירם, וקיווה שיישאו לו פנים וישובו בתשובה.

והדברים תמוהים: מכיוון ששמע מאת השי"ת שיש להעלות ולהסתלק מעל האנשים הרשעים, ה' לו למסור מיד את ציווי השי"ת לבני ישראל, וכיצד זה הפסיק משה והלך להתרות בדתן ואבירם, בלא שנצטווה על כך?

ומישוב תמיהה זו שיבוא לקמן, נוכל ללמוד הוראה נפלאה ויסודית בגודל מצוות אהבת ישראל, גם לפושעים ולרשעים במצב הנחות ביותר. ומכיוון דאתינן להכא, יש להאריך ולהרחיב בחובה הקדושה בדורנו לאהוב כל איש ישראל ולהצילו גם ברוחניות, שכמה פנים והדגשות יש לה למצווה רבה זו, וכפי שיתבאר להלן.

## להתחכם ולחפש כל התחבולות לקרב בנ"י לאביהם שבשמים

כאשר שמע משה את ציווי ה' שיסתלקו בני ישראל מעל משכן קרח דתן ואבירם, הרי בפשטות נאסר עליו להתרות בהם ולהשתדל להשיבם בתשובה, שהלא השי"ת מצווה להתבדל ולהסתלק מהם.

אמנם, משה רבנו הי' אוהב ישראל באופן נפלא (ראה מנחות סה, א), והי' אוהב גם את הרשעים ביותר, ואפילו את דתן ואבירם שנלחמו בו באותה שעה, וממילא חיפש כל אפשריות שיש בידו להשיבם למוטב.

ומשום כך, כאשר הלך משה להתרות את ישראל שיסתלקו מעל משכן קרח דתן ואבירם, הרי מחמת גודל אהבת ישראל שלו, דאג משה וסידר הליכתו לשם באופן שההליכה עצמה תוכל לעורר את דתן ואבירם לתשובה.

הליכה מיוחדת זו, היא מה שמודגש בכתוב "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם", משה התהלך מתוך תקומה ורוממות והדר מלכות, הליכה שבכוחה לעורר רגש כבוד בעיני הרואה [וכעניין שנאמר גבי שדה המכפלה "ויקם שדה עפרון - תקומה היתה לו שיצא מיד הדיוט ליד מלך" (חיי שרה כג, יז ופרש"י)]. וכסבור הי' משה, שכולי האי ואולי על ידי עצם ההליכה "ישאו לו פנים" ויחזרו בתשובה. אלא שבפועל לא הועילה גם פעולה זו, ו"לא עשו".

ומזה יש לו לאדם ללמוד הוראה נפלאה בעניין אהבת ישראל:

דתן ואבירם עמדו אז במצב שכבר נגזר דינם, וננעלה הדלת בעדם שלא יוכלו לחזור בתשובה, ועד שציווה השי"ת שיש להסתלק ממקום מושבם. ומכל מקום, משה רבנו מצד גודל אהבתו את כל איש ישראל, עמד וחיפש עצה ותחבולה להציל את אותם רשעים מרדת חיים שאולה, על ידי הליכה באופן מיוחד!

ואם כן, הרי על אחת כמה וכמה בקירוב בני ישראל בדורנו:

יהודים אלו אינם מורדים בה' ח"ו, הם בבחינת "עמי הארץ" וכ"תינוק שנשבה לבין העכו"ם". וממילא חוב קדוש מוטל על כל אחד ואחד לעשות כל התלוי בו בהשתדלות הכי גדולה, ולנצל לשם כך את כל ההתחכמויות והתחבולות, ולמצוא עצה להציל את אותם מבני ישראל ולקרבם אל אבינו שבשמים.

## לקרב גם יהודי שנמצא מרצונו בבית מצרי

כאשר עוסקים בהצלתם הרוחנית של בני ישראל, יש מי שטוען שמוכן הוא ללמוד

תורה אפילו עם אנשים פשוטים, ואפילו עם אלו שעדיין אינם מקיימים את התורה ומצוותי, אבל בתנאי אחד, שיכנסו לבית המדרש ואזי ילמד עמהם.

אמנם, כאשר מבקשים ממנו לירד ממדרגתו ולהפסיק מלימודו ולהתעסק עם אלו שאינם כלל בבית המדרש, טוען הוא שאין התעסקות זו שייכת אליו ולדרגתו.

ועל כך יש ללמוד הוראה מהנהגת השי"ת בימי יציאת מצרים:

בזמן מכת בכורות הוזהרו בני ישראל "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר" (בא יב, כב), כי בלילה זה ילך השי"ת במצרים ויכה את כל בכורות מצרים, ויפסח על בתי בני ישראל.

והנה, איתא בפרש"י (שם יב, יג) שכאשר הי' ישראל בלילה זה בביתו של מצרי, הייתה הוה אמינא ש"ילקה כמותו", ועל זה מלמד הפסוק "ולא יהי' בכם נגף" – שהקב"ה לא ילקה את הישראל שבבית המצרי.

והדברים מופלאים: נקל לשער מצבו של יהודי זה – מדובר לאחר כל השעבוד והגזירות שהרעו המצריים לבני ישראל, ולאחר עשר המכות שנענשו המצרים מיד השם, ומכל מקום בחר אותו יהודי להיות בביתו של מצרי! ולא זו בלבד, אלא שהי' בבית המצרי בזמן הקרבת קרבן הפסח, ובאותו לילה שעליו נצטוו "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר". יהודי זה מצוי בתחתית המדרגות, ולכאורה אין הבדל בינו לבין המצרי, וממילא הייתה הוה אמינא ש"ילקה כמותו".

ואף על פי כן, מודיע השי"ת "ולא יהי' בכם נגף", הקב"ה בכבודו ובעצמו יורד "בתוך מצרים", לזוהמתה ולטומאתה, ונכנס לבית המצרי ומציל את אותו יהודי, ומקרבו אל התורה ומצוותי. וכל זאת משום ש"ואוהב את יעקב" (מלאכי א, ב), השי"ת אוהב כל יהודי באיזה מצב שיהי', והוא מתעסק עמו להצילו!

ואם כן, הלא "דיו לעבד שיהא כרבו" (ברכות נח, ב). וכל יהודי מחויב לירד ממדרגתו, ולילך להציל את אותם "תינוקות שנשבו לבין העכו"ם", גם אם מדובר בירידה למקום הטומאה והזוהמה [וכפשוט, שמדובר רק אודות "ירידה" המותרת על פי הלכה].

## לקרב את הבריות לתורה ולא את התורה לבריות

יהודי שהי' רחוק ביותר מתורה ומצוותי, הרי לפעמים אינו מקבל את מצוות ודיני התורה כפי שהם, ולפיכך יש הטועים לומר שמותר לעשות "פשרות" בתורה ומצוותי, לפי שעה, בכדי שהקירוב יצליח, ואחר כך יתקרב הלה לתורה ומצוותי.

בשלמות. לטענתם, יש לוותר לפי שעה על ה"טפל" בכדי לשמור על ה"עיקר".

על כך מורים חז"ל בפרקי אבות (פ"א מי"ב) "הוי מתלמידיו של אהרן . . אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". יש לקרב את הבריות לתורה, ומנגד, אסור בתכלית האיסור "לקרב את התורה אל הבריות", ולוותר ולעשות פשרות בעניינים האסורים על פי הלכה.

באחת מאספות הרבנים, טען משהו שבשעת שריפה אין מדקדקים על מהות ואיכות המים, ומכבים את הדליקה גם במים עכורים. וממילא, בשעה שמתחוללת "דליקה", וישנם המוני בני ישראל העומדים בסכנה רוחנית, הרי אין לדקדק בענייני הלכה, ויש לקרבם לתורה בכל האופנים האפשריים.

והשיבו כ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, שטענה מופרכת היא זו: במה דברים אמורים שאין מדקדקים על איכות המים, כאשר מדובר במים. אמנם לא יעלה על הדעת לכבות את השריפה בשמן ובנפט, שכן אלו יגדילו את הבעירה עוד יותר. וכן הם הדברים בקירוב בני ישראל לאביהם שבשמים, שהקירוב צריך להיעשות על ידי "מים" דווקא, והיינו על פי הלכות ודקדוקי השו"ע, ובאם סוטים מהוראות התורה ועושים פשרות, אין זה משפיע לטובה, אלא להיפך ח"ו.

הן אמת, שאי אפשר לבוא לאדם רחוק ולומר לו את כל הלכות ופרטי התורה ולדרוש ממנו לקיימם, ובוודאי שצריך לילך מן הקל אל הכבד. אבל אין זה באופן שמוותרים ח"ו על מצוות מסוימות ועל הלכות התורה, אלא אומרים לו: תרי"ג מצוות יש בתורה, ומכיוון שאינך רגיל בהן, תלך מן הקל אל הכבד, ולבסוף תזכה לקיים כולן.

וכאשר הולך יהודי לקרב את אחב"י לתורה ומצוותי, אזי הולך עמו הקב"ה לסייעו בעבודתו. ועל ידי זה נגאלים בני ישראל מן הגלות, כאשר "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל" (ישעי' כז, יב) – הקב"ה "אוחז בידיו ממש איש איש" (רש"י נצבים ל, ג), בביאת משיח צדקנו.